

Brussel, 1 maart 2021

Beste LOP-deskundige

Je hebt wellicht, net als wij, de visienota 'Digisprong' van de minister van onderwijs met interesse gelezen. Armoedeorganisaties zijn al lang pleitbezorger van een 'sprong voorwaarts' wat betreft de digitale gelijkheid, en we zijn dan ook heel blij dat er stappen gezet worden. Het actieplan rond e-inclusie van minister Somers draagt daar eveneens toe bij, o.m. met lokale e-inclusiewerkingen en kortingen op internettarieven. Tegelijk hopen we dat deze sprongen heel doelgericht gebeuren, en zo efficiënt mogelijk. **Het zou zonde zijn om kansen te laten liggen om met deze actieplannen de digitale kloof te dichten.**

Minister Weyts schetst in zijn nota de situatie in de scholen, waar op vlak van ICT nog werk aan de winkel is. Dat willen we niet betwisten. Wat we wel missen in de nota, is de kant van leerlingen en ouders. Uit de laptop-initiatieven die tijdens deze crisis zijn georganiseerd, door de minister en door lokale partners, zijn lessen te trekken die toekomstige acties en beleid kunnen versterken.

De nood aan toestellen was hoog. Bij de eerste actie van de minister, in maart-april 2020, oversteeg de vraag ruimschoots het aanbod. Dat betekent dus dat lang niet alle leerlingen thuis beschikken over een toestel om digitaal huiswerk te maken of online les te volgen. Het initiatief van de minister werd daarom ook aangevuld door andere initiatieven, waaronder enkele vanuit de armoedeorganisaties:

Buurtwerking 't Lampeke in Leuven werkte samen met lokale partners om 200 toestellen te verzamelen en verdelen. Een verslag van hun ervaringen vind je hier:

<https://netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2021/bevraging-digitale-inclusie-buurtwerk-t-lampeke>

Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen won met DigitAalst de Federale Armoedeprijs:

<https://vierdewereldgroepaalst.be/nieuws/federale-armoedeprijs>

Samenlevingsopbouw RISO Vlaams-Brabant zette mee de schouders onder de Laptop Task Force in Zaventem: [https://risovlb.be/nieuwsbericht/laptop-task-force-ondersteunt-](https://risovlb.be/nieuwsbericht/laptop-task-force-ondersteunt-zaventemse-basisscholen)

[zaventemse-basisscholen](https://risovlb.be/nieuwsbericht/laptop-task-force-ondersteunt-zaventemse-basisscholen)

Uit deze en andere acties leerden we dat het niet enkel van belang is het ICT-aanbod van de school op punt te stellen. Leerlingen hebben niet enkel op school, maar **ook thuis een toestel nodig**. In gezinnen in armoede is de 'schoolcomputer' vaak de enige die in huis aanwezig is. Bovendien heeft

de aanwezigheid van een toestel als gunstig effect dat ook ouders ermee gemakkelijker toegang krijgen tot Smartschool, tot het huiswerk van hun kind, tot communicatie met de school... Dat is een niet te verwaarlozen positief gevolg.

Wat nu voorligt in de visienota 'Digisprong', is dat door de school aangekochte toestellen eigendom zijn van de school, die dan zelf het beleid hierrond bepaalt. Ze zijn bedoeld om de ICT-competenties en het leerproces te ondersteunen. Dat klinkt logisch, maar dat leerproces speelt zich ook thuis af, na de schooluren en/of tijdens afstandsonderwijs. **Het beleid dat de school voert, zal het verschil kunnen maken.** We merkten dat niet alle scholen bij het verdelen van de eerste lading laptops, goed wisten hoe ze dat moesten aanpakken. Dat leidde tot een aantal kinderziektes die we gaandeweg hebben proberen verhelpen: hoge waarborgen (waardoor een gezin in armoede de laptop niet eens kon meenemen, of waarbij ze het gevoel hadden dat ze dan beter zelf een goedkoop toestel konden aanschaffen), ontoegankelijke contracten (wat ook ouders heeft afgeschrikt, want ze voelen zich al onzeker over het gebruik van een onbekend toestel dat niet eens hun eigendom is – wat als ze iets verkeerd doen? Hoeveel zal het hen dan kosten?), afhakende leerlingen.

Die problemen willen we nu voorkomen. Het is nu het moment om het 'goed' te doen. Daarom vragen we dat jullie scholen mee adviseren om een aantal **vuistregels** in acht te nemen bij hun versterkt ICT-beleid, zijnde:

- Iedereen gaat er vanuit dat een toestel thuis noodzakelijk is, dus laptops van de school moeten (met eventueel een minimale uitleenovereenkomst) kunnen meegegeven worden aan leerlingen die er thuis geen hebben. De school doet er alles aan om zelf zicht te krijgen op deze groep, aangezien het voor ouders en leerlingen gemakkelijker is op een aanbod in te gaan dan de vraag zelf te stellen.
- De school werkt samen met het lokale bestuur en andere organisaties om de digitale ongeletterdheid te bestrijden ('Iedereen Digitaal', lokale e-inclusiewerkingen...). Zowel ouders als leerlingen kunnen gebruik maken van toegankelijke ondersteuning bij ingebruikname, technische vragen, installeren van software...
- De school blijft onderzoeken welke leerlingen thuis (nog) geen internettoegang hebben. Ze maakt gezinnen attent op het sociaal tarief (toeleiding is ook mogelijk via OCMW's) en verdeelt de gratis toegangscodes (Telenet/Proximus). Tegelijk moet er begrip zijn voor het feit dat de toegang ook met deze codes niet overal adequaat is! Sanctioneren (door 'ongewettigde afwezigheid' in te roepen, door onvoldoendes te geven) voor zaken die gerelateerd zijn aan externe omstandigheden als internet- of computertoegang thuis, is uit den boze als de school dit niet (mee) faciliteert.

- Leerkrachten worden gesensibiliseerd rond de gevoeligheden bij gezinnen in armoede rond online lessen: niet alle toestellen zijn even recent, niet iedere leerling heeft een eigen kamer, niet iedere leerling of ouder vindt het leuk als men bij hen binnen kijkt via de camera, niet alle internetverbindingen zijn even stabiel... Lokale armoedeorganisaties willen hierover zeker met scholen van gedachten wisselen.

Zoals de onderzoeken over digitale inclusie ook aangeven¹, zijn toegang tot een toestel, een stabiele verbinding én ondersteuning de randvoorwaarden om tot participatie te komen – en het ontbreken van één van deze elementen zet de **toegang tot grondrechten** onder druk. Ook het **recht op onderwijs**. Daar moeten we samen structurele oplossingen voor realiseren.

We hopen dat we op jou kunnen rekenen om dit mee te helpen realiseren via je LOP, door dit te agenderen eerst en vooral, en bijvoorbeeld door lokaal afspraken te maken tussen scholen en samen te werken met welzijnsactoren. Als er vertegenwoordigers van verenigingen waar armen het woord nemen, welzijnsschakels, samenlevingsopbouw en/of personen met een migratieachtergrond deelnemen aan jullie LOP, betrek hen dan bij de gesprekken over de digitale kloof. We zijn zoals steeds bereid mee na te denken, meer toelichting te geven of vragen te beantwoorden.

Veel succes gewenst!

Vanwege jullie partners in de strijd voor gelijke onderwijskansen

MINDERHEDEN
FORUM

**SAMEN TEGEN
ONBETAALDE
SCHOOLFACTUREN!**

¹ Zie bijvoorbeeld de Barometer Digitale Inclusie van de Koning Boudewijnstichting via https://www.kbs-frb.be/nl/Activities/Publications/2020/2020_08_24_CF